

Oświadczenie

12 marca 2021 r. Sekcja Pierwsza (Sprawy Ogólne) Sekretariatu Stanu papieża Franciszka opublikowała dokument zawierający pewne dyspozycje dotyczące sprawowania Mszy Świętej w papieskiej Bazylice Świętego Piotra na Watykanie. Dokument ten adresowany jest do Komisarza Nadzwyczajnego Fabryki Świętego Piotra (*Commissario Straordinario della Fabbrica di San Pietro*), instytutu kanonicznego odpowiedzialnego za opiekę nad Bazyliką papieską, do Kanoników Kapituły Watykańskiej (*Canonici del Capitolo Vaticano*) oraz do Służby Celebracji Liturgicznych Bazyliki (*Servizio Celebrazioni liturgiche della Basilica*). Zarówno forma, jak i treść dokumentu słusznie budzą najgłębszy niepokój wiernych, a przede wszystkim kapłanów. Niepokój ten dotyczy nie tylko papieskiej Bazyliki Świętego Piotra, ale Kościoła powszechnego, ponieważ papieska Bazylika Świętego Piotra jest w szczególności sposobem duchowym domem dla wszystkich katolików i jako taka powinna być wzorem dyscypliny liturgicznej dla Kościołów partykularnych.

Jeśli chodzi o formę dokumentu, nasuwa się kilka zastrzeżeń.

1. Jest to dokument niepodpisany; pochodzi on Pierwszej Sekcji Sekretariatu Stanu, nie posiada numeru protokołu i wprowadza przepisy dotyczące najświętszego aspektu życia Kościoła - sprawowania Mszy Świętej. Został on opatrzony pieczęcią Pierwszej Sekcji z inicjałami. Chociaż dokument wydaje się być autentyczny, to znaczy nie został sfalszowany, nie można uznać, że jest to dokument zawierający ważne przepisy prawne dotyczące Świętej Liturgii.
2. Sekretariat Stanu nie jest organem kompetentnym w zakresie dyscypliny liturgicznej Kościoła, a w szczególności w zakresie dyscypliny liturgicznej w Bazylice Świętego Piotra na Watykanie. Słusznie należy postawić pytanie, jakim prawem Sekretariat Stanu wydał dyrektywy sprzeczne z dyscypliną Kościoła powszechnego. Kolejne pytanie dotyczy tego, jaki proces doprowadził do opublikowania tak nieprawidłowego dokumentu.
3. Zważywszy na brak kompetencji Sekretariatu Stanu w tej sprawie, wierni mają prawo wiedzieć, która właściwa władza udzieliła Sekretariatowi Stanu mandatu do stanowienia prawa dotyczącego Świętej Liturgii, to znaczy do wydawania dyrektyw dotyczących sprawowania Mszy Świętej w papieskiej Bazylice Świętego Piotra.
4. Papieska Bazylika Świętego Piotra w Watykanie posiada obecnie Kardynała Archiprezbitera, ale dokument, o którym mowa, nie został mu oficjalnie przekazany. Nie ma też żadnej wzmianki o jego odpowiedzialności za dyscyplinę liturgiczną w powierzonej jego pieczy bazylice.

Treść dokumentu również stanowi źródło najgłębszego zaniepokojenia.

1. Dokument zakłada, że Msze Święte w Bazylisce Świętego Piotra są obecnie sprawowane w atmosferze do pewnego stopnia pozbawionej skupienia i liturgicznego decorum ("*di raccoglimento e di decoro*"). Jest to z pewnością odmienne od mojego doświadczenia. Znam wielu księży, zarówno mieszkających w Rzymie, jak i odwiedzających Rzym, którzy celebrowali lub regularnie celebrują Mszę Świętą w Bazylisce Świętego Piotra. Wyrażali mi oni głęboką wdzięczność za możliwość odprawiania Mszy Świętej w Bazylisce, ale nie twierdzili, jakoby atmosfera, w której odprawiali Mszę Świętą w Bazylisce, była w jakikolwiek sposób pozbawiona czci, skupienia i godności przystojących Sakramentowi Sakramentów.
2. Dokument wymusza koncelebrę na kapłanach pragnących sprawować Mszę Świętą w Bazylisce Świętego Piotra, co jest sprzeczne z powszechnym prawem kościelnym i stawia niesprawiedliwy warunek dla podstawowego obowiązku kapłana, jakim jest codzienne sprawowanie Mszy Świętej dla zbawienia świata (kan. 902). W którym kościele, jeśli nie w Bazylisce Świętego Piotra, kapłan pragnąłby sprawować Mszę Świętą, która jest najdoskonalszym i najpełniejszym sposobem wypełniania jego kapłańskiej misji? Jeśli dany kapłan pragnie sprawować Mszę Świętą w Bazylisce, to po wejściu w życie omawianych dyrektyw będzie przymuszony do koncelebrzy, co stanowi pogwałcenie jego wolności indywidualnego sprawowania Mszy Świętej.
3. W odniesieniu do indywidualnego sprawowania Mszy Świętej należy zauważyć, że nie jest to tylko kwestia prawa kapłana, ale także kwestia wielkiego owocu duchowego dla całego Kościoła, ponieważ nieskończone zasługi Najświętszej Ofiary Mszy Świętej odnoszą się w większym stopniu i w szerszej mierze do sposobu [celebracji] odpowiadającego naszej skończonej i doczesnej naturze. Warto zastanowić się nad nauczaniem Soboru Trydenckiego, dotyczącym sytuacji kapłana, który sprawuje Mszę Świętą, podczas której żaden z wiernych nie przyjmuje Komunii Świętej. W odniesieniu do uczestnictwa wiernych we Mszy Świętej Sobór naucza: „Życzyłyby wprowadzić sobie święty Sobór, by podczas każdej Mszy św. obecni wierni komunikowali nie tylko duchowym uczuciem, lecz także sakramentalnym przyjęciem Eucharystii, ażeby dostąpić obfitych owoców tej Najświętszej Ofiary”. Dalej Sobór stanowi: „Niemniej jeśli to nie zawsze może mieć miejsce, nie potępia jako prywatnych i niedozwolonych [kan. 8] takich Mszy, w których sam tylko kapłan komunikuje sakramentalnie, lecz je zatwierdza a nawet zaleca; albowiem i te Msze należy uważać za prawdziwie publiczne, częściowo dlatego, że lud uczestniczy w nich duchowo, częściowo zaś dlatego, że publiczny sługa Kościoła odprawia je nie tylko za siebie, ale za wszystkich wiernych należących do Chrystusowego Ciała” (Sesja XXII, Rozdział 6). Należy ponadto zauważyć, że kapłan nigdy nie sprawuje Mszy Świętej sam, nawet jeśli nikt inny nie jest fizycznie obecny, ponieważ aniołowie i święci asystują przy każdej ofierze Mszy Świętej (kan. 903).
4. W odniesieniu do Nadzwyczajnej Formy Rytu Rzymskiego, którą dokument fałszywie nazywa Rytem Nadzwyczajnym, mowa jest o "upoważnionych kapłanach", ale żaden godny kapłan nie potrzebuje upoważnienia do sprawowania Mszy Świętej według

Nadzwyczajnej Formy Rytu Rzymskiego (*Motu Proprio Summorum Pontificum*, art. 2). Co więcej, dokument ten ogranicza sprawowanie Mszy Świętej według Nadzwyczajnej Formy lub *Usus Antiquior* Rytu Rzymskiego w Papieskiej Bazylice Świętego Piotra do Kaplicy Klementyńskiej, o czterech stałych porach. Czy należy zatem przypuszczać, że każdego dnia tylko czterech kapłanów będzie mogło sprawować Mszę Świętą według *Usus Antiquior* w Papieskiej Bazylice Świętego Piotra? Ponieważ powszechne prawo kościelne zezwala, aby w takich okolicznościach poszczególne kapłan mógł sprawować Mszę Świętą albo według formularza zwykłego (*Usus Recentior*) albo według formularza nadzwyczajnego (*Usus Antiquior*), omawiana dyrektywa stanowi bezpośrednie pogwałcenie powszechnego prawa kościelnego.

5. Dokument ten stanowi ponadto, że Msze Święte koncelebrowane powinny być animowane liturgicznie (*siano animate liturgicamente*) poprzez posługę lektorów i kantorów. Chociaż dyscyplina liturgiczna Kościoła przewiduje posługę lektorów i kantorów, jednakże ich zadaniem nie jest animowanie Świętej Liturgii. Jedynie Chrystus, w którego Osobie działa kapłan, ożywia Świętą Liturgię. Dlatego nie należy sądzić, że indywidualne sprawowanie Mszy Świętej jest w jakiś sposób mniej ożywione – w prawdziwym, duchowym sensie tego słowa – niż Msza Święta koncelebrowana.
6. Dla dobra wiary katolickiej i w trosce o należyty porządek Świętej Liturgii, która jest najwyższym i najdoskonalszym wyrazem życia Kościoła w Chrystusie, dokument ten powinien zostać uchylony natychmiast, to znaczy przed jego przewidywaną datą wejścia w życie 22 marca bieżącego roku. Ponadto należy skorygować myślenie leżące u podstaw takiego dokumentu, natomiast dyscyplina Kościoła powszechnego, wraz z leżącą u jej podstaw doktryną liturgiczną, powinny zostać objaśnione wiernym.

Podsumowując, dyscyplina kościelna potwierdza prawo, a nawet obowiązek chrześcijańskich wiernych zgłaszania swoim pasterzom obaw dotyczących spraw odnoszących się do dobra Kościoła, a także do komunikowania tych obaw wszystkim chrześcijańskim wiernym (kan. 212 §3). Biorąc pod uwagę powagę sytuacji, jaką przedstawia omawiany dokument, mam nadzieję, że wielu wiernych chrześcijan, dla których Bazylika Świętego Piotra jest w szczególnym sensie Kościołem macierzystym, a przede wszystkim wielu kapłanów z całego świata, zgłosi papieżowi Franciszkowi i jego Sekretariatowi Stanu swój stanowczy sprzeciw wobec tego dokumentu.

Kardynał Raymond Leo BURKE
Rzym, 13 marca 2021 r.

Tłum. Izabella Parowicz